

Kryzys w kościele

Andrzej B. Lewkowicz

Kryzys w kościele

Przegląd najważniejszych zagadnień

Kryzys w kościele

Przegląd najważniejszych zagadnień

ANDRZEJ B. LEWKOWICZ

Wydano nakładem autora

Tytuł / Titel

*Kryzys w kościele. Przegląd najważniejszych zagadnień. /
Kris i kyrkan. Överblick av de viktigaste frågorna.*

Autor / Författare

ANDRZEJ B. LEWKOWICZ

Okladka i karty tytułowe / Omslags- och titelsidor

ANDRZEJ B. LEWKOWICZ

Redakcja i korekta / Redigering och korrekturläsning

ANDRZEJ B. LEWKOWICZ

Skład / Bokens sammansättning

ANDRZEJ B. LEWKOWICZ

Książka napisana w języku polskim / Boken är skriven på polska

Stockholm 2022

Copyright © Andrzej B. Lewkowicz

Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja lub adaptacja całości bądź części niniejszej publikacji niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji (drukarskiej, fotograficznej, komputerowej i in.) wymaga pisemnej zgody autora.

Wydanie I / Första upplagan

ISBN 978-91-988238-1-3

Spis treści

Wstęp	1
1 Duchowieństwo	7
1.1 Pochodzenie duchowieństwa	7
1.2 Poziom kształcenia duchownych	19
1.3 Ścieżka kariery	25
1.4 Kryzys powołań	27
1.5 Życie zakonne	31
1.6 Manipulowanie duchowieństwem	40
1.7 Równi i równiejsi przed prawem	46
1.8 Przepych i bogactwo	47
1.9 Duchowieństwo a świeccy	50
2 Świeccy w kościele	55
2.1 Świecki czyli laik, a laik to dyletant	57
2.2 Laicy przejmują ster w kościołach	58
2.3 Świeccy chcą normalności w kościele	59
2.4 Uczestnictwo w nabożeństwach	61
2.5 Rozpad wspólnoty w kościele	64
2.6 Katolickie neopogaństwo	67
2.7 Pentekostalizacja katolicyzmu	70
2.8 Egzorcyzmy	76
2.9 Protestantyzacja kościoła	77
2.10 Intelktualny katolicyzm	79

3	Kościół instytucjonalny	81
3.1	Hierarchiczność	81
3.2	Jedność – ślepe posłuszeństwo	84
3.3	Kościół używa języka wojny	86
3.4	Kościół buduje mity	89
4	Kościół kontroluje życie katolików	97
4.1	Kościół ingeruje w życie seksualne	98
4.2	W kościele nie ma rozwodów	106
4.3	Spowiedź – pole do nadużyć	107
4.4	Indoktrynacja przez katechezę	111
4.5	Kościół walczy z nowym wrogiem	114
4.6	Media – instrument propagandy	118
4.7	Kolęda – pobór podatku kościelnego	120
4.8	Ubiór kobiet, moda maryjna	122
4.9	Ksiądz zdecyduje w co się bawić	127
4.10	Post – czyli co i kiedy jeść?	128
4.11	Kościół poucza na kogo głosować	131
4.12	Uświęcona przemoc domowa	136
5	Majątek kościelny	139
5.1	Ograniczenia majątku kościelnego	139
5.2	Dobra martwej ręki po ostatniej wojnie	140
5.3	Kościół odzyskuje majątek	141
6	Finansowanie kościoła	145
6.1	Fundusz Kościelny	146
6.2	Komisja Majątkowa	148
6.3	Państwo finansuje kościół	151
6.4	Darowizny i spadki na rzecz kościoła	153
6.5	Ulgi celne i podatkowe	155
6.6	Fundacje kościelne	156
6.7	Fundusze powiernicze	158
6.8	Podatek kościelny	161

6.9	Kościół – pralnia brudnych pieniędzy	165
7	Kościół i polityka	169
7.1	Przyczyny ingerencji w politykę	170
7.2	Polityczne zaangażowanie papieża	179
7.3	Stosunki państwo – kościół	185
7.4	Rozdział kościoła od państwa	191
7.5	Autonomia i niezależność kościoła	194
7.6	Księża na uroczystościach państwowych	195
7.7	Kościół wspiera ruchy nacjonalistyczne	196
7.8	Intronizacja Chrystusa na króla Polski	197
8	Skandale w kościele	199
8.1	Alkoholizm księży	200
8.2	Seks w kościele	203
8.3	Złodziejstwo duchownych	232
8.4	Współpraca księży z SB	234
8.5	Katolickie katownie	236
9	Katolicka multiteologia	241
9.1	Nowa teologia czyli modernizm	242
9.2	Sobór Watykański II	259
9.3	Lefebryści	274
9.4	Kult maryjny i kult świętych	278
9.5	Kapłaństwo kobiet	282
9.6	Droga Synodalna	287
9.7	Schyłek autorytetu kościoła i papieża	300
9.8	Sakralizacja kościoła i jej skutki	308
9.9	Pytania współczesnych katolików	311
10	Kościół a wyzwania współczesnego świata	323
10.1	Antysemityzm	323
10.2	Aborcja i eutanazja	331
10.3	Kara śmierci	335

10.4	Kościół a wojna	339
10.5	Globalizacja	343
10.6	Nierówność społeczna	346
10.7	Kościół a nauka	351
10.8	Dusza w świetle neuronauk	365
10.9	Kościół a ewolucja	370
10.10	Kościół a płęć	380
11	Przyszłość kościoła	387
11.1	Laikat i kler na rozstaju dróg	388
11.2	Czy kościół jest potrzebny?	392
11.3	Apostazja	394
11.4	Nowy ateizm	396
11.5	Rozpad kościoła	401
11.6	Ruch po stronie państwa i świeckich	406
11.7	Kryzys w kościele	407
	Podsumowanie	423
	Skorowidz główny	427
	Skorowidz nazwisk	457
	Skorowidz nazw geograficznych	465
	Skróty	471
	Spis literatury	475
	Dokumenty kościoła	499

Wstęp

Jesienią roku 1986 w Lublinie franciszkanin o. dr hab. B. Zubert (późniejszy profesor prawa na KUL) odprawiał mszę dla studentów i przy okazji wygłosił krótkie kazanie. Mówił o powołaniu, o księżach. Stwierdził wówczas, że ludzie zawsze będą oskarżali księży o trzy główne grzechy, jak się wyraził: „o korek, worek i rozporek”. Innymi słowy: o pijaństwo, chciwość i rozwiązłość. Z tego kazania nie wynikało, że księża popełniają te grzechy, a jedynie, że ludzie o to zawsze oskarżają duchownych. Mijał się z prawdą. Wszyscy bowiem doskonale wiedzą, że kościół już od dawna „gnije” od wewnątrz. Te oskarżenia nie są przypadkowe i bezpodstawne, są w pełni uzasadnione. Jednak te trzy grzechy nie wyczerpują całego katalogu win duchowieństwa. Zepsucie kościoła jest znacznie szersze i głębsze niż jak wynikało z kazania. Zubert zapomniał powiedzieć o wielu innych występkach, które popełniają duchowni, a nie o które są posądzani. O wielu z nich społeczeństwo nie zdaje sobie sprawy. Po pierwsze duchowieństwo to zamknięta struktura i nie jest łatwo przeniknąć do niej, a po drugie należy znać prawo kościelne (kanoniczne), aby rozumieć w jakich sytuacjach księża popełniają przestępstwa lub wykroczenia. Co jest penalizowane w świeckim prawie ludzie mniej więcej wiedzą. Natomiast katolicy nie znają prawa kanonicznego. Powstało ono na bazie wielowiekowej praktyki kościoła. Nie przypadkowo znajduje się w nim również księga dotycząca sankcji w kościele, poświęcona rozmaitym przestępstwom i karom za ich popełnienie, które zaciągają

również duchowni, a może przede wszystkim księża. Jakie są to przestępstwa, czytelnik znajdzie w dalszych częściach tej książki.

Jednak książka ta nie jest zbiorem „grzechów” kościoła (duchowieństwa). Nie opisujemy skandali, jakie raz po raz wybuchają w kościele z udziałem duchownych. Raczej dzielimy je na typy, dokonujemy ich analizy, opisujemy przyczyny i jedynie ilustrujemy przykładami.

W tekście nie skupiamy się tylko na skandalach duchowieństwa. Pokazujemy również stan religijności świeckich. Ta religijność jest również obarczona wieloma niedoskonałościami, wadami. Religijność polskich katolików jest religijnością ludową z elementami zabobonu, mistycyzmu, a nawet magii. Dla pełnego obrazu kościoła opisujemy również problemy natury teologicznej. Można śmiało stwierdzić, że przeciętny katolik nie wie w co wierzy. Nie zna swojej wiary, dogmatów. Świecki katolik nie interesuje się tymi zagadnieniami. Na katechezie czegoś dowiedział się o swojej religii, po latach niewiele z tego pamięta. Ponadto nie jest przygotowany do odbioru dyskusji teologicznych, jakie odbywają się w łonie kościoła, stąd nie zdaje sobie nawet sprawy z tego, że kościół przeżywa załamanie również na płaszczyźnie doktrynalnej, że nauczanie kościoła nie jest już spójne, jednolite. Poszczególne kościoły lokalne (episkopaty) w różny sposób interpretują nauczanie kościoła. Dzieje się to poza magisterium ecclesiae (urzędem nauczycielskim kościoła). Okazuje się, że kościół już dawno przestał mówić jednym głosem w sprawach wiary. Ponadto zajmujemy się związkiem kościoła i polityki, majątkiem kościelnym i finansowaniem kościoła, gdzie mamy do czynienia z ogromem nieprawidłowości. To są sprawy niezwykle bulwersujące świeckich, bo na tym polu widać najostrzej, że kościół daleko wykracza poza swoją misję ewangelizacyjną. Kościół próbuje zabierać głos również w sprawach nauki. Poucza naukowców, mówi im gdzie jest prawda, a gdzie mylą się,

której granicy nie mogą przekroczyć. Ogromnie ważne i interesujące są te fragmenty książki mówiące o stosunku kościoła do obecnego postępu naukowo-technicznego. Ten stosunek wyznacza bowiem przyszłość kościoła i jego miejsce we współczesnym świecie.

Książka opisuje głównie sytuację Kościoła Katolickiego w Polsce, posiadającego pewną specyfikę odróżniającą go od kościołów na Zachodzie. Jednak znajdują się w tym tekście również przykłady z innych krajów po to, aby pokazać, że patologia panuje nie tylko w polskim kościele, ale w całym kościele na świecie.

Książka nosi tytuł *Kryzys w kościele*. Kościołów w Polsce jest wiele. Tytuł nie wyjaśnia, o którym kościele w tej książce jest mowa, ale nie trudno domyślić się, że chodzi o największy kościół w Polsce, tzn. Kościół Katolicki.

Ponadto tytuł jakby sugeruje, że rzeczywiście kościół jest w takiej kondycji, że nie można jej inaczej określić jak kryzysową. Tytuł jednak niczego nie przesądza i nie rozstrzyga. Ma charakter techniczny, mówi jedynie na czym koncentruje się autor w książce i nie stawia z góry diagnozy na temat tego, w jakim stanie jest kościół. Niewątpliwie mamy do czynienia z kościołem chorującym na wiele przypadłości. Dotykają one wielu sfer działalności kościoła. Niektóre działania kościoła instytucjonalnego i duchowieństwa mają charakter wręcz patologiczny, głęboko zakorzeniony i trudny do wyrugowania.

Do zagadnienia oceny czy kościół jest w kryzysie czy nie, powrócimy na końcu książki. Po przedstawieniu stanu obecnego kościoła postaramy się przybliżyć czytelnika do odpowiedzi na pytanie czy rzeczywiście kościół jest w stanie kryzysu? Jednak ostatecznie odpowiedzieć na to pytanie będzie musiał każdy sam. Głównie dlatego, że jest niezwykle trudno obiektywnie oceniać czy mamy do czynienia z sytuacją kryzysową, czy jedynie z załamaniem, marazmem, depresją. Gdzie przebiegają granice między np. frustracją

a kryzysem?

Obecnie kościół jest w takim punkcie swojej historii, że ważą się losy kościoła i od decyzji, jakie zostaną teraz podjęte w kościele będzie zależała jego przyszłość. Ta książka ma pomóc każdemu katolikowi spojrzeć na stan kościoła, aby go przygotować do dyskusji o jego przyszłości. Ponieważ świeccy w tej dyskusji mają ogromną rolę do spełnienia, ich głos jest najważniejszy, stanowią największą część kościoła.

W tym miejscu chciałbym złożyć podziękowania franciszkanom, których nie wymieniam z imienia i nazwiska, ponieważ prosili o zachowanie anonimowości, za wiele cennych uwag i przykładów, które mogłem wykorzystać w tej książce.

Uwagi techniczne

W dalszej części tekstu autor będzie używał często terminu „kryzys”, jednak tylko i wyłącznie ze względów czysto praktycznych i technicznych.

W treści niniejszej książki bardzo często powtarza się wyraz **kościół**. W języku polskim jest to wyraz wieloznaczny. Raz znaczy **budynek kościelny** (sakralny), **świątynię**. Kościół jako budynek kościelny (świątynia) zawsze piszemy małą literą, chyba, że jest częścią nazwy, np. Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP.

Wyraz kościół oznacza również w języku polskim duchowieństwo. Czasami księża są nazwani **kościołem instytucjonalnym**. Ponieważ tylko oni tworzą hierarchię kościelną, kierują i administrują tzw. kościołem widzialnym, który bywa nazywany **kościołem ziemskim**. Kościół jako duchowieństwo i zarazem kościół instytucjonalny piszemy małą literą. W takim kontekście wyraz „kościół” jest w tej książce używany najczęściej.

I na koniec kościół jako nazwa związku wyznaniowego, np. Kościół Katolicki, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Katolicki Mariawitów w RP itd., zawsze piszemy dużą literą.

Ponadto autor czasami zamiennie używa nazw Watykan, Rzym, Kuria Rzymska czy Stolica Apostolska. Należy pamiętać, że nie są to terminy tożsame. Watykan jest nazwą państwa watykańskiego, Kuria Rzymska to aparat administracyjny diecezji rzymskiej, której papież jest ordynariuszem, jednak z tego względu, że on jest jednocześnie głową kościoła, zakres jej kompetencji rozciąga się na cały kościół. Natomiast Stolica Apostolska to władza zwierzchnia papieża w kościele, to podmiot prawa międzynarodowego, który ma siedzibę w państwie watykańskim, z którym łączy ją unia personalna. Można to porównać z rządem w jakimś państwie. Sekretarza stanu Stolicy Apostolskiej można porównać do funkcji premiera rządu w państwie. Te wszystkie podmioty jednak łączy władza i osoba papieża jako zwierzchnika kościoła, władcy (suwerena) państwa watykańskiego i głowy Stolicy Apostolskiej.

Kościół pojmowany teologicznie to Lud Boży, Mistyczne Ciało Chrystusa, piszemy wielką literą. Czasami w tekście pojawia się ten wyraz również w tym kontekście.

Takie terminy jak Bóg, Matka Boża itd. ze względu na szacunek do uczuć religijnych czytelników również piszemy wielką literą.

Autor używa wielu terminów, które mogą być dla większości czytelników niezrozumiałe. Książka niestety nie zawiera słownika pojęć kościelnych. W przypadkach wątpliwości autor poleca skorzystać ze słownika terminów religijnych, teologicznych, czy biblijnych. Niestety nie istnieje słownik Kościoła Katolickiego w języku polskim. Znaczenia niektórych terminów są opisane w nawiasach półokrągłych lub w przypisach.

Książka podzielona została na jedenaście rozdziałów. Pierwszych osiem jest znacznie łatwiejsza w odbiorze dla przeciętnego czytel-

nika, natomiast trzy ostatnie są analizą niektórych elementów doktryny kościoła i odbiór ich wymaga pewnego przygotowania chociażby na płaszczyźnie terminologicznej.

Niektóre zagadnienia zostały opisane w dużym skrócie i bardzo ogólnie. Ale jak wskazuje podtytuł tej książki, jest ona jedynie przeglądem najważniejszych zagadnień.

Cytowana literatura w tekście jest podawana w stylu bibliograficznym APA¹. Odnośników należy szukać w *Spisie literatury* na końcu książki. W spisie tym znajdują się tylko te publikacje, które posiadają autora / autorów, natomiast pozostałe są podane w przypisach dolnych.

Stockholm, grudzień 2022 r.

¹APA Style. *Common Reference Examples Guide*, 7th edition. w: <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-examples.pdf>

Książka chroniona prawem autorskim!

Strony 7 – 501 niedostępne.

Publikacja jest rozpowszechniana w formie elektronicznej.

Książkę można zamówić u dystrybutora pod adresem:

marek.darkacz@wp.pl

Książka pt. „Kryzys w kościele” autorstwa Andrzeja B. Lewkowicza, jak żadna inna, przedstawia pełny obraz współczesnego kościoła w Polsce. Autor dokonał analizy nie tylko duchowieństwa, ale również świeckich. Obraz jednych i drugich jest fatalny. Dwie grupy stanowiące kościół są w głębokim marazmie. Duchowni próbują mieć wpływ na każdą sferę życia świeckich, a laikat robi wszystko, aby mieć z kościołem instytucjonalnym jak najmniej wspólnego. W takiej sytuacji normalne działanie kościoła nie jest możliwe. To co dzieje się w kościele obecnie przypomina przeciąganie liny przez jednych i drugich. Powodem takiego stanu rzeczy jest brak w kościele autentycznej wspólnoty. Duchowieństwo już w początkowym okresie istnienia kościoła zerwało ze wspólnotowym charakterem chrześcijaństwa i przejęło nad świeckimi kontrolę. Przy tym wszystkim duchowieństwo tworzy hierarchiczną strukturę władzy w kościele.

Kościół nadmiernie bogacił się. Zgromadził majątek znacznie przewyższający potrzeby związane z jego ewangeliczną misją. W związku z tym wiele państw próbowało unormować sprawy związane z majątkiem kościelnym i finansowaniem kościoła. W Polsce po roku 1989 zmarnowano wielowiekowe starania nad uporządkowaniem majątku kościoła.

Książka dość dokładnie wyjaśnia również historię zaangażowania kościoła w politykę. Upolitycznienie kościoła jest bardzo negatywnie postrzegane przez świeckich.

Kościół zbudował doktrynę, która zaczyna walić się pod naporem nauki. Ale nie tylko to stanowi ogromny problem w katolicyzmie. Okazuje się, że doktryna ta nigdy nie była spójna. Kościół na skutek różnic doktrynalnych zaczyna kruszyć się od środka. Watykan już nie jest w stanie dłużej kontrolować. Nowe czasy stawiają przed kościołem nowe wyzwania, którym kościół nie jest w stanie sprostać. Kościół, słusznie zresztą, obawia się, że jego doktryna nie wytrzyma krytyki naukowej i rozpadnie się. Większość świeckich i bardzo wielu duchownych w różnych częściach świata domaga się reformy kościoła, na przeszkodzie której stoi konserwatywna frakcja w kościele, na czele z papieżem. Na to wszystko nakładają się skandale obyczajowe, które ciągną kościół na dno. Hierarchia nie ma pomysłu na uzdrowienie kościoła, nawet nie podejmuje jakichkolwiek działań w tym kierunku. A to oznacza, że przyszłość kościoła jest zagrożona. O ile kościół opierał się przez szesnaście wieków różnym przeciwnościom, to teraz w ciągu kilku lat może nastąpić jego poważne załamanie. Wierni tysiącami oficjalnie występują z kościoła. Pozostali faktycznie zerwali z nim jakkolwiek kontakt. Kościoły pustoszeją. Świeccy głęboko wierzący nie mogąc odnaleźć się w obecnym kościele tworzą niezależne wspólnoty. Do tego dochodzi sekularyzacja (zeświecczenie) życia. Katolicyzm niedługo stanie się religią niszową. Już obecnie przegrywa on rywalizację z innymi kościołami chrześcijańskimi oraz z innymi religiami światowymi, a także z tzw. nowymi religiami na rynku religijnym (Religious Market). Aby kościół przetrwał musi poważnie zreformować swoją doktrynę, struktury organizacyjne oraz liturgię. W przeciwnym razie z kościoła odejdą najbardziej wartościowi katolicy.

